

بررسی سلامت معنوی در آیین هندوئیسم، بودیسم و زرتشت

مجری: دکتر لادن عباسیان

گروه: سلامت معنوی

سال شروع: ۱۳۹۱

سال پایان: ۱۳۹۳

چکیده

مقدمه

شناخت سطوح خرد بعد سلامت معنوی، زمینه‌ساز توسعه و طرح‌ریزی این بعد در سطح کلان و انجام تحقیقات در زمینه روابط آن با دیگر ابعاد سلامت است. در عین حال، یکی از گام‌ها در این زمینه، توسعه مفهوم سلامت معنوی در چارچوب آیین‌های هندوئیسم، بودیسم و زرتشت است که خود مستلزم پرداختن به جزئیات مفهوم، مؤلفه‌ها و شاخص‌های سلامت معنوی در متون معنوی آیین‌های هندوئیسم، بودیسم و زرتشت است.

هدف کلی این مطالعه بر پایه ساخت عینی مفهوم سلامت معنوی در آیین زرتشت، بودا و هندو بوده است و هدف کاربردی و نهایی این مطالعه ایجاد زمینه‌ای برای طرح‌ریزی بعد سلامت معنوی و گنجاندن آن در مفهوم سلامت به‌طور عام و ایجاد زمینه‌ای برای مفهوم‌سازی و عملیاتی‌سازی سلامت معنوی در شرایط بین فرهنگی بود.

روش‌شناسی

برای تحلیل یافته‌ها از روش هرمنوتیک عینی اوورمان و همکارانش (۱۹۷۹) استفاده شده است. تحلیل در هرمنوتیک عینی «کاملاً متوالی» است به این معنی که به هنگام تفسیر از توالی زمانی رویدادها یا متن پیروی شده است.

یافته‌ها

یافته‌ها نشان داد که مؤلفه‌های سلامت معنوی در زرتشت بدین برساخت شده است: بر پایه شادی و امید و راه رسیدن به آرامش از طریق امیدواری، دین‌داری و ایمان نقش دین در سلامتی آدمیان، اخلاق و کردار، تأکید بر راستی و پیروی از زرتشت (یاور)؛ همبستگی اجتماعی، روابط اجتماعی و انسجام اجتماعی و نقش آن در سلامت و راه رسیدن به امید و آرامش؛ در ستایش از طبیعت و نقش آن در سلامت نفس؛ اعتقاد به پروردگار؛ مهر و اعتقاد به آن و نقش آن در ایجاد آرامش.

مؤلفه‌های سلامت معنوی در بودا بدین برساخت شده است: راه اصیل هشتگانه که نسخه تجویز بیداردل (بودا) برای درمان رنج‌هایی است که همه بوندگان (موجودات) دچار آن هستند: درست‌کاری (شیلا)، یکدله (سامادی) و فراشناخت (پرگیا). این سه مفهوم هسته تمرین‌های روحانی بوداگرایی را می‌سازند.

مؤلفه‌های سلامت معنوی در هندو بدین صورت برساخت شده است: اصل کرما وقتی از پاداش اعمال نیک و بد حرف می‌زنند یعنی این دنیا ناقص است و امید ما بیشتر می‌کند. اینکه جهان دیگری هست و این که برای انسان قدرت تغییر قائل است و این یعنی که انسان را در سکون نمی‌بیند و عقیده جبرگرایانه ندارد. آن چیزی که

هندوئیسم خیلی به آن تأکید دارد شناخت است و شاید بتوان به نحوی دقیق‌تر گفت شناخت حقیقت و زندگی بر اساس آن، که نهایتاً به آرامش و امید و سعادت ختم می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

در پایان باید اشاره شود که هر سه دین مورد بحث، بر مؤلفه‌های سلامت و به‌طور معین سلامت معنوی تأکید فراوان کرده‌اند و در برخی موارد کاملاً مشابه به رفتارها و اخلاق و غیره پرداخته‌اند. در شناساندن راه‌هایی هندوئیسم و بودیسم و زرتشت می‌توان گفت که همپوشانی دارند و راه‌هایی که بودیسم مطرح می‌کند از همه عام‌تر هست و هندوئیسم راه‌هایی را تنها شناخت و رسیدن به حقیقت را مطرح می‌کند و نه هیچ‌چیز دیگر. زرتشت راستی و کردار و گفتار و پندار نیک را مطرح می‌کند و بودیسم همه این موارد را مطرح می‌کند و البته بیشتر از آن دو به نگاه واقع‌بینانه تأکید دارد. در هندوئیسم راهی از رنج برای رسیدن به نیروانا و آرامش یک جزء ضروری است. مهار ذهن از فکرهای منفی و بد یکی از نکته‌هایی است که هم در بودیسم هم هندوئیسم و هم زرتشت به آن اشاره شده است.

به‌طور کلی در همه مذاهب تلاش برای پیروزی خوبی بوده، شاید همین امر این امید را می‌دهد که در شرایطی هم که پلیدی حاکم است اما در نهایت نیکی پیروز می‌شود. امید یعنی سلامت معنوی.

کلیدواژه: سلامت معنوی، بودا، زرتشت، هندو، برساخت عینی.